

Everything is illuminated

(2005, Todo está iluminado), de Liev Schreiber

Sinopsi

Jonathan és un jove col·leccionista que decideix viatjar a Ucraïna per trobar la dona que va salvar la vida del seu avi, escapant de l'holocaust i viatjant als Estats Units. En aquest viatge, l'acompanyen tres personatges estrafolaris: un avi, el seu nét i un gos.

Fitxa tècnica

Director i guionista ····· Liev Schreiber,
 basat en la novel·la homònima
 de Jonathan Safran Foer
 Productor ····· Marc Turtletaub
 Peter Saraf
 Fotografia ····· Matthew Libatique
 Muntatge ····· Craig McKay
 Andrew Marcus
 Música ····· Paul Cantelon
 Direcció artística ····· Martin Vackár
 Vestuari ····· Michel Clancy
 País ····· Estats Units
 Durada ····· 106 min

Fitxa artística

Elijah Wood ····· Jonathan
 Eugene Hutz ····· Alex
 Boris Leskin ····· Avi
 Laryssa Lauret ····· Lista
 Tereza Veselková ····· Agustine
 Jonathan Safran Foer ····· Leaf Blower
 Jana Hrabetova ····· Àvia de Jonathan
 Stephen Samudovsky ····· Avi de Jonathan,
 Safran (com Stepan Samudovsky)
 Ljubomir Dezera ····· Jonathan de jove
 Oleksandr Choroshko ····· Alexander
 Perchov, pare
 Gil Kazimirov ····· Igor
 Zuzana Hodkova ····· Mare d'Alex
 Mikki ····· Sammy Davis Jr.

CRÍTICA

L'òpera prima de Liev Schreiber

Everything is illuminated és l'òpera prima de Liev Schreiber, un actor nordamericà que es posa per primera vegada darrera les càmeres per filmar la novel·la homònima de Jonathan Safran Foer. Aquest jove escriptor novaiorquès centra el seu primer llibre en un personatge que es diu com ell mateix i que, com ell va intentar, cerca les arrels de la seva família jueva a Ucraïna. En concret, el personatge de Jonathan busca la dona que va fer possible que el seu avi escapés de l'holocaust nazi i emigrés als Estats Units. Liev Schreiber adapta aquesta història amb una gran productora darrera, la Warner Independent Pictures, (Warner Bros) per filmar una obra sobre un tema força recurrent en els darrers anys, especialment des de **La llista de Schindler** (1993, de Steven Spielberg) però amb una presentació força personal.

Cinema independent?

Liev Schreiber és un actor jove força conegut per al gran públic que ha actuat en pel·lícules tan populars com **Scream 3** (2000, Cotton Weary) o **The Manchurian candidate** (2004 Raymond Shaw). Aviat el podrem veure com a protagonista del remake de **La profecia**, una pel·lícula de terror dels anys setanta, dirigida aleshores per Richard Donner i ara per John Moore. L'òpera prima d'aquest actor és un exemple més de com a les grans productores nordamericanes els interessa participar també en projectes aparentment més alternatius, principalment per dues raons: perquè hi ha un mercat, un públic minoritari que rebutja o combina aquestes pel·lícules més personals amb els blockbusters habituals i, per altra banda, perquè aquest tipus de pel·lícules aporten prestigi a la productora, ja

que compten, sovint, amb el reconeixement de la crítica i de premis en festivals de cinema. Davant d'aquest panorama, és complex de parlar de cinema independent o d'autor. De totes maneres, però, pel·lícules com la que presentem avui, o d'altres de la mateixa productora, com **Good night and good luck** (2005, de George Clooney) o **Paradise now** (2005, Hany Abu-Assad, en la qual també hi col·laboren) tenen darrera l'autenticitat d'un director que filma amb honestedat i que pot treballar d'acord amb el que creu.

Viatge iniciàtic al passat
Everything is illuminated no és una pel·lícula rodona, però és un debut interessant. Els personatges, la posada en escena, la nitidesa de les imatges i la utilització de la música són notables. El ritme, el canvi de to i el final, potser serien més qüestionables. En la primera part, tant la presentació dels personatges com el desenvolupament de road-movie i, sobretot, la banda sonora de grups ucraïnesos, ens recorden al to i a l'humor de pel·lícules del Kusturica de **Gato negro, gato blanco**, com ha assenyalat la crítica; algunes imatges, a l'estètica colorista del Tim Burton de **Big fish**, per exemple.

La pel·lícula ens narra el viatge iniciàtic de Jonhatan, explicat per un jove ucraïnès que es converteix en el seu company de viatge. Els acompanyen dos

personatges més: l'avi del jove, un taxista que diu que és cec i un gos, Sammy Davis Jr. Jr. El contrast entre la personalitat de Jonathan (rígid, silencios, maniàtic) i la dels seus companys de viatge -esperpèntics tots per igual- i les diferents situacions que viuen buscant un poble del passat creen situacions còmiques notables i són una de les parts més aconseguides de la pel·lícula. Com tot viatge iniciàtic, els protagonistes s'enfrontaran a reptes físics i, sobretot, psicològics, aprendran d'ells mateixos i dels seus companys de viatge i experimentaran canvis que els faran prendre decisions irrevocables. Potser coherents, però, en algun cas, potser forçades. Els que hi tenen més a perdre són aquells que s'enfronten amb el passat viscut i no assumit. Jonathan va a la recerca d'un món que no va existir per a ell, però que vol col·leccionar, com el seu avi. Un record més, aparentment, inofensiu. El record que mata és aquell que ha estat viscut i no es pot esborrar, per molt que l'intentem arxivar en la memòria de l'oblit.

És en aquesta segona part, quan els personatges troben el lloc que cercaven, que la pel·lícula passa de la comèdia al drama més lacrimogen, especialment en la utilització d'un flashback prescindible. La música continua marcant el canvi de to. Si abans la música alegre, ràpida, rítmica, feia avançar la

trama, ara són els sons malencòlics i lents que ens capbussen en el passat trist. Les imatges continuen sent visualment molt suggerents, però el ritme decreix des que els protagonistes arriben a la casa de girasols i algunes escenes amb l'àvia supervivent s'allarguen excessivament. Aquest excés de moralina desemboca en un final agredolç. Algunes decisions del guió semblen forçades i per tant, sobreres. Malgrat tot, ens queden les melodies ucraïneses, els girasols, les situacions esperpèntiques que han viscut Jonathan i la família que l'acompanya i el convenciment que la pel·lícula es deixa veure amb agraïment.

Filmografia parcial de Liev Schreiber

La profecia (2006) Actor
Everything is illuminated (2006) Director, Guionista
El mensajero del miedo (2004) Actor
Pánico Nuclear (2002) Actor
Kate y Leopold (2002) Actor
Scream 3 (2000) Actor
Huracán Carter (1999) Actor
RKO 281 (1999) Actor
The daytrippers (1996) Actor
Phantoms (1996) Actor

Premis

Premi Laterna Magica del Festival de Venècia l'any 2005

E Jané

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.